

SAOPŠTENJE 14/2024

Datum objave:
08.02.2024.

Preliminarni podaci

Spoljnotrgovinska robna razmjena Crne Gore

Januar – Decembar 2023. godine

Ukupna spoljnotrgovinska robna razmjena Crne Gore za januar-decembar 2023. godine, prema preliminarnim podacima iznosila je 4 481,9 milion eura, što ukazuje na rast od 5,9% u odnosu na isti period prethodne godine.

Izvoz robe imao je vrijednost od 674,3 miliona eura, a **uvoz** 3 807,6 miliona eura. U odnosu na isti period prethodne godine izvoz je bio manji za 3,7%, a uvoz veći za 7,7%.

Pokrivenost uvoza izvozom iznosila je 17,7% i manja je u odnosu na isti period prethodne godine kada je iznosila 19,8%.

U strukturi izvoza prema standardnoj međunarodnoj trgovinskoj klasifikaciji (SMTK) najviše su zastupljena **Mineralna goriva i maziva (sektor 3)**, u iznosu od 239,8 miliona eura (koje čine: Električna energija – 206,8 mil. eura i ostalo).

U strukturi uvoza prema SMTK-u najviše su zastupljeni **Mašine i transportni uređaji (sektor 7)** u iznosu od 885,0 miliona eura (koje čine: Drumska vozila – 329,9 mil. eura i ostalo).

Najveći spoljnotrgovinski partneri u izvozu bili su: Srbija (190,8 mil. eura), Bosna i Hercegovina (75,5 mil.eura) i Slovenija (73,5 mil. eura).

Najveći spoljnotrgovinski partneri u uvozu bili su: Srbija (661,7 mil. eura), Kina (424,7 mil. eura) i Njemačka (368,2 mil. eura). Spoljnotrgovinska robna razmjena bila je najveća sa potpisnicama CEFTA-e i sa Evropskom unijom.

Grafik 1. Ukupna spoljnotrgovinska robna razmjena po mjesecima, u mil. EUR

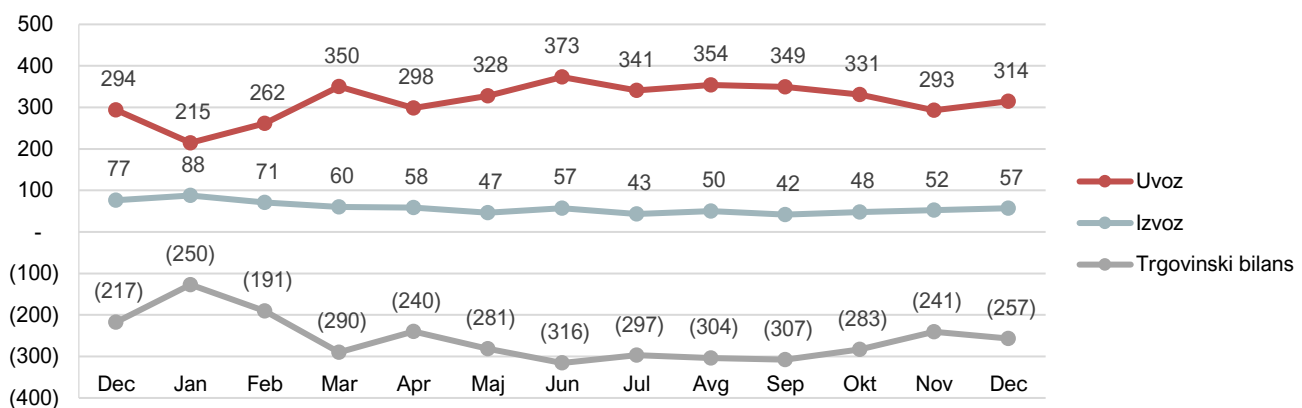

Tabela 1. Spoljnotrgovinska robna razmjena Crne Gore po mjesecima¹

PERIOD	UVOZ	IZVOZ	SPOLJNOTRGOVINSKA ROBNA RAZMJENA	u hilj. EUR	
				TRGOVINSKI BILANS	
2022					
Januar	145 506	64 343	209 849	-81 163	
Februar	218 908	64 548	283 456	-154 360	
Mart	285 317	70 138	355 454	-215 179	
April	291 753	79 595	371 348	-212 157	
Maj	287 008	57 558	344 566	-229 450	
Jun	383 275	46 530	429 805	-336 745	
Jul	314 955	44 319	359 274	-270 637	
Avgust	363 324	43 163	406 487	-320 161	
Septembar	347 389	50 109	397 498	-297 280	
Oktoobar	305 066	56 381	361 447	-248 685	
Novembar	297 456	46 839	344 295	-250 617	
Decembar	293 881	76 729	370 610	-217 152	
2023					
Januar	214 745	87 742	302 487	-127 003	
Februar	261 507	70 845	332 352	-190 662	
Mart	350 051	60 423	410 474	-289 629	
April	298 165	58 395	356 561	-239 770	
Maj	327 680	46 572	374 252	-281 108	
Jun	373 084	57 322	430 407	-315 762	
Jul	340 610	43 341	383 951	-297 269	
Avgust	354 049	50 419	404 468	-303 629	
Septembar	349 160	41 737	390 897	-307 424	
Oktoobar	330 837	47 757	378 594	-283 079	
Novembar	293 335	52 434	345 769	-240 902	
Decembar	314 362	57 284	371 646	-257 077	

Tabela 2. Spoljnotrgovinska robna razmjena Crne Gore po kontinentima i odabranim zemljama

TRGOVINSKI PARTNERI	UVOZ				IZVOZ				TRGOVINSKI BILANS	
	Jan-Dec 2022		Jan-Dec 2023		Jan-Dec 2022		Jan-Dec 2023		Jan-Dec 2022	Jan-Dec 2023
	%	u hilj. EUR	%	u hilj. EUR	%	u hilj. EUR	%	u hilj. EUR	u hilj. EUR	u hilj. EUR
SVIJET	100,0	3 533 838	100,0	3 807 586	100,0	700 252	100,0	674 272	-2 833 586	-3 133 313
Evropa	80,6	2 847 110	80,3	3 057 503	92,4	646 720	91,6	617 954	-2 200 390	-2 439 549
EU-27	44,2	1 560 768	45,8	1 743 564	30,3	212 186	36,1	243 459	-1 348 582	-1 500 106
CEFTA ²	26,2	925 351	26,0	991 378	41,7	291 728	48,4	326 666	-633 623	-664 711
Afrika	0,4	15 231	0,3	11 496	0,5	3 280	0,4	2 434	-11 951	-9 062
Azija	14,4	508 724	16,5	629 061	6,3	44 448	6,4	43 135	-464 276	-585 926
Amerika	4,6	161 481	2,8	107 333	0,8	5 591	1,5	10 431	-155 890	-96 902
Okeanija	0,0	1 291	0,1	2 192	0,0	213	0,0	318	-1 078	-1 874
SAD	1,0	35 791	1,3	48 098	0,5	3 612	1,5	9 799	-32 179	-38 298
Kina	9,4	330 596	11,2	424 656	1,8	12 851	0,4	2 489	-317 745	-422 166
Rusija	0,2	8 828	0,2	7 479	0,1	448	0,0	179	-8 380	-7 300
Švajcarska	3,8	134 613	1,8	70 435	15,4	107 951	3,7	25 075	-26 662	-45 360
Japan	0,9	30 422	0,8	29 130	0,0	331	0,0	105	-30 091	-29 025
Turska	4,8	170 350	5,1	195 067	2,3	15 761	1,3	9 013	-154 588	-186 054
Brazil	0,7	23 461	0,6	21 905	0,0	22	0,0	5	-23 439	-21 900
Ujedinjeno Kraljevstvo	0,7	24 615	0,9	34 635	0,5	3 504	0,1	859	-21 111	-33 776

¹ Podaci na detaljnijem nivou se nalaze u bazi spoljnotrgovinske robne razmjene, link: [Podaci](#)² Albanija, Bosna i Hercegovina, Sjeverna Makedonija, Moldavija, Srbija i Kosovo

Tabela 3. Spoljnotrgovinska robna razmjena sa državama članicama EU i potpisnicama CEFTA-e³

u hilj. EUR

TRGOVINSKI PARTNERI	UVOZ		IZVOZ		TRGOVINSKI BILANS	
	Jan-Dec 2022	Jan-Dec 2023	Jan-Dec 2022	Jan-Dec 2023	Jan-Dec 2022	Jan-Dec 2023
SVIJET	3 533 838	3 807 586	700 252	674 272	-2 833 586	-3 133 313
EU-27⁴	1 560 768	1 743 564	212 186	243 459	-1 348 582	-1 500 106
Austrija	36 582	44 935	3 023	7 856	-33 559	-37 078
Belgija	24 787	21 423	705	970	-24 081	-20 453
Bugarska	21 010	22 745	1 226	1 161	-19 785	-21 584
Češka	36 039	44 986	14 853	29 686	-21 186	-15 300
Danska	26 310	16 264	9 537	6 422	-16 773	-9 842
Estonija	1 414	1 807	357	8	-1 057	-1 799
Finska	4 326	6 085	11	20	-4 315	-6 065
Francuska	70 659	90 604	3 153	1 308	-67 506	-89 296
Grčka	289 142	245 676	1 329	4 471	-287 813	-241 205
Holandija	57 339	67 015	1 641	2 456	-55 698	-64 559
Irska	7 197	10 264	5	6	-7 193	-10 258
Italija	197 594	234 027	31 959	17 878	-165 635	-216 148
Kipar	1 674	912	60	802	-1 615	-110
Letonija	1 913	2 858	1	2 208	-1 912	-650
Litvanija	1 040	4 881	7	6 811	-1 033	1 930
Luksemburg	1 360	1 050	36 715	27 999	35 355	26 949
Mađarska	29 702	31 230	6 141	8 881	-23 561	-22 348
Malta	152	45	774	557	622	512
Njemačka	272 015	368 213	19 942	21 442	-252 073	-346 771
Poljska	60 392	74 167	16 647	12 252	-43 745	-61 916
Portugalija	5 838	7 447	9	151	-5 829	-7 296
Hrvatska	214 740	226 357	7 069	6 488	-207 671	-219 869
Rumunija	34 299	39 968	352	915	-33 947	-39 053
Slovačka	10 611	12 924	62	111	-10 549	-12 813
Slovenija	68 178	59 185	51 072	73 461	-17 106	14 276
Španija	58 606	75 902	3 899	6 584	-54 707	-69 318
Švedska	27 849	32 594	1 638	2 554	-26 211	-30 041
CEFTA	925 351	991 378	291 728	326 666	-633 623	-664 711
Albanija	68 150	75 743	20 088	22 344	-48 062	-53 399
Bosna i Hercegovina	179 131	184 550	90 561	75 513	-88 571	-109 037
Moldavija	461	645	0	68	-461	-577
Sjeverna Makedonija	36 220	37 288	7 064	11 792	-29 156	-25 496
Srbija	614 776	661 659	149 447	190 823	-465 329	-470 836
Kosovo	26 612	31 494	24 569	26 127	-2 043	-5 367
Ostale zemlje (izvan EU-27 i CEFTA-e)	1 047 719	1 072 644	196 338	104 147	-851 381	-968 497

³ Podaci na detaljnijem nivou se nalaze u bazi spoljnotrgovinske robne razmjene, link: [Podaci](#)⁴ Od januara 2021. godine, podaci spoljnotrgovinske robne razmjene sa Ujedinjenim Kraljevstvom su isključeni iz podataka Evropske Unije. Podaci spoljnotrgovinske robne razmjene sa Ujedinjenim Kraljevstvom su prikazani u tabeli 2.

Tabela 4. Spoljnotrgovinska robna razmjena Crne Gore prema odsjeku SMTK⁵

PODJELA PREMA ODSJEKU SMTK	UVOZ			IZVOZ		
	Jan-Dec 2022	Jan-Dec 2023	Jan-Dec 2023 Jan-Dec 2022	Jan-Dec 2022	Jan-Dec 2023	Jan-Dec 2023 Jan-Dec 2022
	u hilj. EUR	u hilj. EUR	Indeks	u hilj. EUR	u hilj. EUR	Indeks
0-9 UKUPNO	3 533 838	3 807 586	107,7	700 252	674 272	96,3
0 Hrana i žive životinje	636 242	744 517	117,0	43 042	40 314	93,7
00 Žive životinje	41 783	48 355	115,7	191	112	58,5
01 Meso i prerada mesa	140 627	172 635	122,8	26 030	25 269	97,1
02 Mliječni proizvodi i jaja	76 483	85 345	111,6	272	244	89,7
03 Ribe i prerađevine od ribe	25 563	31 926	124,9	49	108	223,0
04 Žitarice i proizvodi od žitarica	97 527	104 594	107,2	880	761	86,4
05 Povrće i voće	90 254	112 863	125,1	10 832	7 514	69,4
06 Šećer proizvodi od šećera i med	16 083	18 415	114,5	518	587	113,3
07 Kafa čaj kakao i začini	47 461	57 803	121,8	2 728	3 767	138,1
08 Stočna hrana (sem žita u zrnu)	34 022	32 476	95,5	1 089	1 465	134,5
09 Razni proizvodi za ishranu	66 441	80 104	120,6	453	487	107,6
1 Piće i duvan	119 301	150 823	126,4	18 100	35 341	195,3
11 Pića	90 098	115 421	128,1	17 930	35 341	197,1
12 Duvan i proizvodi od duvana	29 203	35 401	121,2	169	0	0,0
2 Sirove materije sem goriva	26 489	32 961	124,4	91 698	77 003	84,0
21 Kože sirove i krzna nečinjena	0	0	0,2	2 245	1 809	80,6
22 Uljano sjeme i plodovi	1 897	2 236	117,9	11	27	247,5
23 Sirovi kaučuk	279	277	99,4	4	1	23,6
24 Pluta i drvo	5 268	8 160	154,9	43 204	40 493	93,7
25 Celuloza i otpaci od hartije	14	37	260,4	1 572	962	61,2
26 Tekstilana vlakna i otpaci	956	1 359	142,2	50	404	300 ¹
27 Sirova đubriva i minerali	4 000	6 364	159,1	2 257	2 298	101,8
28 Mineralne rude i otpaci metala	2 996	2 219	74,1	41 745	30 393	72,8
29 Životinjske i biljne sirove materije	11 079	12 308	111,1	611	616	100,9
3 Mineralna goriva i maziva	616 815	393 695	63,8	209 884	239 806	114,3
32 Kameni uglj koks i briketi	868	971	111,9	11 988	10 744	89,6
33 Nafta i naftni derivati	389 968	324 019	83,1	27 728	22 215	80,1
34 Gas prirodni i industrijski	16 496	10 255	62,2	1	0	0,0
35 Električna energija	209 483	58 449	27,9	170 166	206 847	121,6
4 Životinjska i biljna ulja i masti	29 036	17 538	60,4	1 444	1 936	134,0
41 Životinjska ulja i masti	1 134	1 513	133,4	817	1 135	138,9
42 Čvrste biljne masti i ulja	27 833	15 907	57,2	344	337	98,0
43 Prerađena životinjska i biljna ulja	69	118	171,8	283	464	163,8
5 Hemijski proizvodi	346 276	421 644	121,8	41 489	50 055	120,6
51 Organski hemijski proizvodi	3 356	5 376	160,2	160	105	65,6
52 Neorganski hemijski proizvodi	3 882	5 523	142,3	1 528	3 902	255,4
53 Proizvodi za bojenje i stavljenje	33 213	40 653	122,4	115	62	53,8
54 Medicinski i farmaceutski proizvodi	154 132	191 477	124,2	33 120	40 928	123,6
55 Eterična ulja parfemski i toaletni preparati	65 098	82 443	126,6	2 452	1 003	40,9
56 Đubriva (osim sirovih)	4 724	4 219	89,3	0	5	0,0
57 Plastične materije u primarnim oblicima	6 494	5 947	91,6	364	151	41,6
58 Plastične mase u ostalim oblicima	41 045	43 131	105,1	867	813	93,8
59 Hemijske materije i proizvodi nigdje pomenuti	34 333	42 875	124,9	2 883	3 085	107,0

⁵ Podaci na detaljnijem nivou se nalaze u bazi spoljnotrgovinske robne razmjene, link: [Podaci](#)

Tabela 4. Spoljnotrgovinska robna razmjena Crne Gore prema odsjeku SMTK

/nastavak/

PODJELA PREMA ODSJEKU SMTK	UVOZ			IZVOZ		
	Jan-Dec 2022	Jan-Dec 2023	Jan-Dec 2023 Jan-Dec 2022	Jan-Dec 2022	Jan-Dec 2023	Jan-Dec 2023 Jan-Dec 2022
	u hilj. EUR	u hilj. EUR	Indeks	u hilj. EUR	u hilj. EUR	Indeks
6 Proizvodi svrstani po materijalu	618 171	626 747	101,4	199 598	91 987	46,1
61 Koža proizvodi od kože i krzna	310	365	117,7	141	59	41,7
62 Proizvodi od kaučuka	28 521	32 252	113,1	230	213	92,6
63 Proizvodi od plute i drveta	37 139	47 128	126,9	4 937	5 464	110,7
64 Hartija karton i proizvodi od celuloze	52 112	57 180	109,7	1 276	528	41,4
65 Predivo tkanine i tekstilni proizvodi	26 165	31 331	119,7	2 123	548	25,8
66 Proizvodi od nemetalnih minerala	128 281	162 589	126,7	3 996	5 440	136,1
67 Gvožđe i čelik	81 555	71 978	88,3	6 309	2 243	35,6
68 Obojeni metali	141 734	74 624	52,7	171 310	67 424	39,4
69 Proizvodi od metala nigdje drugo pomenuti	122 354	149 300	122,0	9 277	10 067	108,5
7 Mašine i transportni uređaji	709 935	885 048	124,7	66 327	61 438	92,6
71 Pogonske mašine i uređaji	11 468	14 403	125,6	1 717	1 410	82,1
72 Specijalne mašine za neke ind.grane	60 310	67 690	112,2	12 957	8 234	63,6
73 Mašine za obradu metala	4 313	4 420	102,5	286	316	110,7
74 Industrijske mašine za opštu upotrebu	107 603	142 912	132,8	16 593	14 080	84,9
75 Kancelarijske mašine i za AOP	35 687	41 801	117,1	742	485	65,3
76 Telekomunikacioni aparati i uređaji	91 817	102 822	112,0	4 325	4 426	102,3
77 Električne mašine aparati i uređaji	142 259	157 031	110,4	4 862	6 192	127,4
78 Drumska vozila	228 550	329 920	144,4	16 374	14 882	90,9
79 Ostala transportna sredstva i opreme	27 929	24 050	86,1	8 470	11 411	134,7
8 Razni gotovi proizvodi	431 506	528 282	122,4	28 670	26 727	93,2
81 Montažne zgrade sanitarni uređaji	23 378	29 493	126,2	272	526	193,5
82 Namještaj i djelovi	81 240	96 050	118,2	2 341	2 126	90,8
83 Predmeti za putovanja	10 975	18 116	165,1	498	129	25,9
84 Odjeća	105 772	123 988	117,2	3 510	5 453	155,3
85 Obuća	40 534	52 825	130,3	708	760	107,4
87 Naučni i kontrolni instrumenti	28 541	32 315	113,2	3 584	3 220	89,9
88 Fotoaparati časovnici	14 444	16 738	115,9	287	336	116,9
89 Razni gotovi proizvodi	126 622	158 756	125,4	17 470	14 177	81,1
9 Proizvodi i transakcije nigdje drugo pomenuti	67	6 332	300¹	0	49 666	0,0

¹ Obračunati indeks veći je od 300,0

Tabela 5. Spoljnotrgovinska robna razmjena Crne Gore prema odsjeku Kombinovane nomenklature⁶

PODJELA PREMA ODSJEKU KOMBINOVANE NOMENKLATURE	UVOZ			IZVOZ		
	Jan-Dec 2022	Jan-Dec 2023	Jan-Dec 2023 Jan-Dec 2022	Jan-Dec 2022	Jan-Dec 2023	Jan-Dec 2023 Jan-Dec 2022
	u hilj. EUR	u hilj. EUR	Indeks	u hilj. EUR	u hilj. EUR	Indeks
I - XXI UKUPNO	3 533 838	3 807 586	107,7	700 252	674 272	96,3
I Žive životinje i životinjski proizvodi	243 814	291 855	119,7	22 275	20 724	93,0
II Povrće	137 111	149 590	109,1	11 093	8 440	76,1
III Životinjske ili biljne masti ulja i voskovi	32 195	20 719	64,4	640	804	125,6
IV Pripremljena hrana pića duvan	385 501	471 608	122,3	29 199	48 267	165,3
V Mineralni proizvodi	659 707	450 708	68,3	236 582	262 031	110,8
VI Proizvodi hemijske ili srodne industrije	303 929	371 249	122,2	40 321	49 133	121,9
VII Plastika guma i proizvodi od gume	123 201	137 017	111,2	5 461	5 094	93,3
VIII Sirove kože koža i krzno	12 738	21 635	169,8	3 351	2 103	62,8
IX Drvo proizvodi od drveta korpe drveni ugalj pluta	42 679	55 814	130,8	48 141	45 958	95,5
X Materijali i proizvodi papirne industrije	56 012	63 006	112,5	7 004	5 709	81,5
XI Tekstil i tekstilni proizvodi	126 071	147 950	117,4	5 136	6 265	122,0
XII Obuća kape i modni dodaci	45 315	58 258	128,6	796	816	102,5
XIII Proizvodi od kamena gipsa keramički proizvodi stakleni proizvodi	92 604	115 860	125,1	4 088	5 458	133,5
XIV Biseri drago kamenje i metali kovanice	9 582	22 961	239,6	3 708	10 425	281,1
XV Bazni metali i proizvodi od osnovnih metala	347 422	298 187	85,8	204 100	90 082	44,1
XVI Mašine i mehanički uređaji električna oprema	446 527	524 507	117,5	40 779	35 146	86,2
XVII Vozila i prateća transportna oprema	263 625	360 734	136,8	25 792	26 469	102,6
XVIII Optički medicinski i mjerni instrumenti satovi	51 227	59 105	115,4	4 277	3 735	87,3
XIX Oružje i municija	7 032	2 854	40,6	3 558	909	25,5
XX Razni proizvodi	147 230	183 815	124,8	3 669	46 622	300 ¹
XXI Umjetnička djela kolekcionarski predmeti i antikviteti	313	151	48,3	280	83	29,7

¹ Obračunati indeks veći je od 300,0

⁶ Podaci na detaljnijem nivou se nalaze u bazi spoljnotrgovinske robne razmjene, link: [Podaci](#)

METODOLOŠKA OBJAŠNENJA

Statistika robne razmjene sa inostranstvom predstavlja važan izvor podataka koji je od značaja za kreatore ekonomske politike kao i za donosiocje odluka. Podaci statistike robne razmjene sa inostranstvom služe kao osnovni izvor informacija za izradu statistike platnog bilansa statistike nacionalnih računa za pripremu multilateralnih i bilateralnih pregovora kao i preduzećima za istraživanje tržišta i analizu poslovanja.

Izrada podataka robne razmjene sa inostranstvom temelji se na preporukama statistike UN i EU koje su sadržane u sledećim publikacijama:

- International merchandise Trade Statistics Concept and Definitions UN
- Statistics on the Trade of Goods User Guide EUROSTAT

Usklađuje se sa regulativama iz dokumenta „European Legislation applicable to the Statistics relating to the trading of goods“ vezane za EXTRASTAT:

- Regulativa Evropskog Parlamenta i Savjeta broj 471/2009
- Regulativa Evropske komisije broj 92/2010
- Regulativa Evropske komisije broj 113/2010.

Nazivi zemalja su u skladu sa Geonomenklaturom koja se primjenjuje u Evropskoj statistici spoljne trgovine robama.

Izvor podataka

Izvor podataka za statistiku robne razmjene Crne Gore su carinske deklaracije o izvozu i uvozu robe. Carinska deklaracija je dokument koji se podnosi u carinskom postupku. Sadrži podatke koji su važni za sam postupak carinjenja ali i podatke za potrebe statistike. MONSTAT u mjesečnoj periodici od Uprave prihoda i carina preuzima podatke u elektronskoj formi i dalje ih statistički obrađuje i publikuje rezultate.

U carinskom postupku pri tarifiranju proizvoda od 2002 godine koristi se kombinovana nomenklatura koja je usklađena sa kombinovanom nomenklaturom EU. Objavljuje se godišnje u Službenom listu Crne Gore za važeću godinu.

Obuhvat spoljne trgovine

Izvoz obuhvata robu koja napušta statističku teritoriju Crne Gore u skladu sa sljedećim carinskim postupcima:

- Izvoz
- Pasivno oplemenjivanje
- Ponovni izvoz koja je bila u postupku aktivnog oplemenjivanja i prerada robe pod carinskim nadzorom.

Uvoz obuhvata svu robu koja ulazi na statističku teritoriju Crne Gore u skladu sa sljedećim carinskim postupcima:

- Uvoz za slobodni promet
- Aktivno oplemenjivanje
- Prerada robe pod carinskim nadzorom.

Klasifikacija izvoza i uvoza se vrši prema nomenklaturi statistike spoljne trgovine (NSST) koja se zasniva na standardnoj međunarodnoj trgovinskoj klasifikaciji OUN (SMTK) 4. revizija. Šifra svakog klasifikovanog proizvoda je takva da prva cifra označava-sektor, dvije cifre-odsjek, tri cifre – grupu, četiri cifre-podgrupu a pet cifara – poziciju odnosno proizvod.

Prilikom korišćenja podataka navesti:

„Izvor podataka: Uprava za statistiku - MONSTAT“

Više podataka, kao i detaljna metodološka objašnjenja možete naći u sekciji: [Spoljna trgovina](#)